

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการประเมินอันตรายด้วยตนเอง ร่วมกับการให้ความรู้ในการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเกษตรกรผู้ฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช จำนวน 138 คน ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนา แสดงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบระดับคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังให้ความรู้ ใช้สถิติ Paired t-test ศึกษาระหว่าง เดือนพฤศจิกายน 2549 - มีนาคม 2550

ประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็น ชาย ร้อยละ 79.7 เพศหญิง ร้อยละ 20.3 กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 49.37 ปี (S.D=10.055) อายุสูงสุด 67 ปี และอายุต่ำสุด 27 ปี โดยส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 91.3 สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 79.7 ซึ่งมีอาชีพทำนา ร้อยละ 96.4 ปลูกแตงร้านมานาน ช่วงอายุ 11-15 ปี ร้อยละ 42.8 และส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ปลูก 2 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 60.9 และมีอาการผิดปกติส่วนใหญ่คือวิงเวียน ปวดศีรษะและเบื่ออาหาร มีแนวโน้มลดลง

ผลการดำเนินโครงการที่เน้นมีการให้ความรู้ และการประเมินอันตรายด้วยตนเองโดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นร่วมกับเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ในด้านการป้องกันตนเองและอาการผิดปกติจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชทำให้เกษตรกรผู้ฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช มีระดับความรู้ก่อนรับการอบรมระดับดี ร้อยละ 57.3 หลังอบรมทำให้ความรู้ดีขึ้นเป็น ร้อยละ 98.6 ในด้านทัศนคติก่อนรับการอบรมให้ความรู้ระดับดี ร้อยละ 74.6 หลังอบรมให้ความรู้ดีขึ้นเป็น ร้อยละ 100 และการปฏิบัติตนในป้องกันอันตรายจากสารเคมีฯ ก่อนให้ความรู้อยู่ในระดับดี ร้อยละ 95.7 และหลังให้การอบรมให้ความรู้ระดับดีขึ้นเป็น ร้อยละ 100 ทดสอบทางสถิติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p\text{-value} = 0.001$ และอาการผิดปกติจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชมีแนวโน้มลดลง ในการให้เกษตรกรประเมินสม่ำเสมอจะทำให้เขาเกิดความตระหนัก เกิดความเข้าใจและเกิดความจำเป็นไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมต่อเนื้อได้ ซึ่งสามารถนำรูปแบบวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้กับเกษตรกรที่เพาะปลูกพืชกลุ่มอื่น และพื้นที่เพาะปลูกในท้องถิ่นอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันต่อไป

This research aims to study effective of self assessment and health knowledge into pesticide hazardous prevention of the cucumber farmers who work in Phuweing district, Khon Kaen province. Sample groups were 138 farmers who grow cucumber. To analyze data, descriptive statistics with frequency, percentage, mean and standard deviation, before and after mean score comparative and Paired t-test were used. The study was conducted during November 2006 – March 2007.

The results showed that sample groups were consisted of 79.7% male and 20.3% female; average aged was 49.37% (S.D = 10.055); highest age was 67 years and lowest age was 27 years. Most of samples were 91.3% married, 79.7% graduated primary level, 96.4% farmers, 42.8% having 11–15 years of cucumber planting and 60.9% of samples using average 2 rais of land to plant cucumbers. The abnormal symptoms found were dizziness, headache and anorexia.

The results of conducting giving knowledge and self assessment project about pesticide hazardous prevention using assessment form which constructed by collaborative between the researcher and farmers found that in self prevention and knowledge about using the chemicals, 57.3% of samples had good level of knowledge before training and rose to 98.6% after training. Before training, 74.6% of samples had good level of attitudes toward pesticide hazardous prevention and increased to 100% after training. In self preventive from chemicals, 95.7% of samples were having good level of knowledge and rose to 100% after training. All of aspects were significantly different in statistics at the level of p-value = 0.001. Abnormal symptoms caused by chemicals had tendency to decrease. To have farmers assess themselves regularly will increase self awareness, understand and good memory which will lead to suitably and continually practice in pesticide hazardous prevention. This research pattern could be further applied to farmers who plant other crops which having similar characteristics.